

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 156/20
U Luxembourg 8. prosinca 2020.

Presuda u predmetu C-584/19
Kazneni postupak protiv A i dr.

Za razliku od europskog uhidbenog naloga, javno tužiteljstvo države članice koje je izloženo opasnosti od podložnosti pojedinačnim uputama izvršne vlasti može izdati europski istražni nalog

Temeljna prava osobe na koju se odnosi europski istražni nalog dovoljno su zaštićena kako u fazi izdavanja tako i u fazi njegova izvršenja u drugoj državi članici

Staatsanwaltschaft Hamburg (Državno odvjetništvo u Hamburgu, Njemačka) pokrenuo je kaznenu istragu protiv osobe A i drugih nepoznatih počinitelja zbog prijevare. Te su osobe osumnjičene da su u srpnju 2018. krivotvorile 13 platnih naloga koristeći se nezakonito stečenim podacima, čime je omogućen vjerojatni prijenos otprilike 9800 eura na bankovni račun otvoren na ime osobe A u austrijskoj banci. U okviru provođenja istrage u tom predmetu, Državno odvjetništvo u Hamburgu u svibnju 2019. izdalo je europski istražni nalog¹ koji je proslijeđen Staatsanwaltschaftu Wien (Državno odvjetništvo u Beču, Austrija), od kojeg je zatražena dostava preslika izvadaka predmetnog bankovnog računa za odnosno razdoblje. Međutim, u skladu s austrijskim Zakonikom o kaznenom postupku, austrijsko državno odvjetništvo ne može odrediti takvu istražnu mjeru ako ne postoji prethodno sudsko odobrenje. Stoga je potkraj svibnja 2019. Državno odvjetništvo u Beču zatražilo od Landesgerichta für Strafsachen Wien (Zemaljski kazneni sud u Beču, Austrija) da odobri navedenu istražnu mjeru.

Utvrđujući, među ostalim, da primjenom njemačkog prava o sudskom ustrojstvu Državno odvjetništvo u Hamburgu može od Justizsenatora von Hamburg (ministar pravosuđa u Hamburgu) primati upute, uključujući za pojedinačne slučajeve, taj se sud pita moraju li austrijska tijela izvršiti taj europski istražni nalog. Njegova se pitanja konkretno odnose na mogućnost primjenjivosti nedavne sudske prakse Suda u pogledu pojma „pravosudno tijelo koje izdaje” europski uhidbeni nalog (EUN)² u smislu Okvirne odluke 2002/584³ na kontekst Direktive o Europskom istražnom nalogu. Stoga je navedeni sud odlučio postaviti Sudu pitanje može li se javno tužiteljstvo države članice smatrati nadležnim „pravosudnim tijelom” za izdavanje europskog istražnog naloga u smislu te direktive, unatoč činjenici što je izloženo opasnosti od podložnosti pojedinačnim uputama ili nalogima izvršne vlasti u okviru izdavanja takvog naloga.

¹ Taj je europski istražni nalog izdan u skladu s Direktivom 2014/41/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o Europskom istražnom nalogu u kaznenim stvarima (SL 2014., L 130, str. 1. i ispravak SL 2015., L 143, str. 16.) (u daljnjem tekstu: Direktiva o Europskom istražnom nalogu).

² Presude od 27. svibnja 2019., OG i PI (Državna odvjetništva u Lübecku i Zwickauu) ([C-508/18 i C-82/19 PPU](#), t. 90.) i PF (Glavni državni odvjetnik Latvije) ([C-509/18](#), t. 57.); vidjeti također PM [br. 68/19](#). U točki 90. gore navedene presude OG i PI (Državna odvjetništva u Lübecku i Zwickauu), koja se odnosi na njemačke državne odvjetnike, Sud je presudio da pojam „pravosudno tijelo koje izdaje uhidbeni nalog” u smislu Okvirne odluke 2002/584 ne obuhvaća državna odvjetništva države članice koja su izložena opasnosti od izravne ili neizravne podložnosti pojedinačnim nalogima ili uputama izvršne vlasti u okviru donošenja odluke o izdavanju europskog uhidbenog naloga.

³ Okvirna odluka Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (SL 2002., L 190, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 83. i ispravak SL 2013., L 222, str. 14.) (u daljnjem tekstu: Okvirna odluka o EUN-u)

Ocjena Suda

Sud, u sastavu velikog vijeća, smatra da pojmovi „pravosudno tijelo” i „tijelo izdavatelj” u smislu Direktive o Europskom istražnom nalogu obuhvaćaju javnog tužitelja države članice odnosno, općenitije, javno tužiteljstvo države članice čak i ako bi ono bilo u odnosu zakonske podređenosti u pogledu izvršne vlasti te države članice, što bi ga izložilo opasnosti od izravne ili neizravne podložnosti pojedinačnim nalogima ili uputama navedene vlasti prilikom donošenja europskog istražnog naloga.

Sud u tom pogledu uvodno navodi da se, u skladu s tom direktivom, europski istražni nalog može izvršiti samo ako je tijelo koje ga izdaje „tijelo izdavatelj”⁴, a ako takav nalog izdaje tijelo izdavatelj koje nije sudac, sud, istražni sudac ili javni tužitelj koji je nadležan u dotičnom predmetu, prije njegova prosljeđivanja u svrhu izvršenja u drugoj državi članici mora ga potvrditi „pravosudno tijelo”.

Nakon tog utvrđenja, Sud je zatim ponajprije naveo da se – za razliku od onoga što je propisano Okvirnom odlukom o EUN-u, kojom se upućuje na „pravosudno tijelo koje izdaje uhiđbeni nalog”, pri čemu se ne navode tijela obuhvaćena tim pojmom – u Direktivi o Europskom istražnom nalogu⁵ izričito propisuje da je javni tužitelj jedno od tijela, poput suca, suda ili istražnog suca, za koje se smatra da je „tijelo izdavatelj”. Usto, Sud je naveo da je u toj direktivi javni tužitelj naveden kao jedno od „pravosudnih tijela” koja su ovlaštena potvrditi europski istražni nalog prije njegova prosljeđivanja tijelu izvršitelju u slučajevima kada je taj nalog izdalo tijelo izdavatelj koje nije sudac, sud, istražni sudac ili javni tužitelj koji je nadležan u dotičnom predmetu⁶. Sud je utvrdio da se u navedenoj direktivi kvalificiranje javnog tužitelja kao „tijela izdavatelja” odnosno „pravosudnog tijela” ne uvjetuje nepostojanjem odnosa njegove zakonske podređenosti u pogledu izvršne vlasti države članice kojoj pripada.

Sud je zatim naglasio da izdavanje ili potvrđivanje europskog istražnog naloga podliježe postupku i jamstvima koji su različiti od onih kojima se uređuje izdavanje EUN-a. Konkretno, Sud ističe da na temelju Direktive o Europskom istražnom nalogu javni tužitelj koji izdaje ili potvrđuje takav nalog mora uzeti u obzir načelo proporcionalnosti i temeljna prava dotične osobe, a protiv njegova naloga mora se moći podnijeti djelotvorno pravno sredstvo barem jednako onomu koje je dostupno u okviru sličnog nacionalnog postupka. Sud je usto naglasio mogućnost koja se tom direktivom pruža tijelu izvršitelju i, šire, državi izvršiteljici da različitim mehanizmima osiguraju poštovanje tog načela i temeljnih prava dotične osobe. Sud iz toga zaključuje da Direktiva o Europskom istražnom nalogu sadržava skup jamstava, kako u fazi izdavanja ili potvrđivanja tako i u fazi izvršenja europskog istražnog naloga, koja omogućuju osiguranje zaštite temeljnih prava dotične osobe.

Naposljetku, Sud ističe da se europskim istražnim nalogom nastoji postići cilj koji je različit od cilja EUN-a. Naime, cilj je EUN-a uhićenje i predaja tražene osobe radi vođenja kaznenog progona, izvršenja kazne zatvora ili naloga za oduzimanje slobode, a cilj je europskog istražnog naloga izvršavanje jedne ili nekoliko posebnih istražnih mjera u svrhu pribavljanja dokaza. Dakle, europskim se istražnim nalogom, za razliku od EUN-a, ipak ne povređuje pravo na slobodu dotične osobe, iako neke od tih istražnih mjera mogu predstavljati zadiranje.

Stoga Sud, uzimajući u obzir te razlike između Okvirne odluke o EUN-u i Direktive o Europskom istražnom nalogu, smatra da tumačenje zauzeto u njegovim nedavnim presudama⁷, prema kojem pojam „pravosudno tijelo koje izdaje uhiđbeni nalog” u smislu te okvirne odluke ne obuhvaća javna tužiteljstva države članice koja su izložena opasnosti od podložnosti pojedinačnim uputama izvršne vlasti, nije primjenjivo u kontekstu Direktive o Europskom istražnom nalogu.

⁴ U smislu članka 2. točke (c) Direktive o Europskom istražnom nalogu

⁵ U skladu s člankom 2. točkom (c) podtočkom i. Direktive o Europskom istražnom nalogu

⁶ U skladu s člankom 2. točkom (c) podtočkom ii. Direktive o Europskom istražnom nalogu

⁷ Presude OG i PI (Državna odvjetništva u Lübecku i Zwickauu) i PF (Glavni državni odvjetnik Latvije), vidjeti bilješku br. 2

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

Cjelovit tekst presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 5536